

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΗΘΙΚΩΝ

ΑΡΧΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Εμείς, τα Μέλη του Παγκοσμίου Οργανισμού Τουρισμού, που συγκεντρωθήκαμε για τη Γενική Συνέλευση στο Σαντιάγκο της Χιλής την 1^η Οκτωβρίου 1999,

Επαναβεβαιώνοντας τους στόχους που τέθηκαν στο άρθρο 3 του Καταστατικού του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, και έχοντας υπ' όψιν τον «αποφασιστικό και κεντρικό» ρόλο του Οργανισμού, όπως αναγνωρίστηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), στην προώθηση και ανάπτυξη του τουρισμού, με σκοπό να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη, τη διεθνή κατανόηση, την ειρήνη, την ευημερία και τον παγκόσμιο σεβασμό και τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας,

Πιστεύοντας σταθερά ότι, μέσω των άμεσων, αυθόρμητων και απευθείας επαφών που δημιουργεί ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες από διαφορετικούς πολιτισμούς και τρόπους ζωής, ο τουρισμός αντιπροσωπεύει μία ζωτική δύναμη για την ειρήνη και έναν παράγοντα φιλίας και κατανόησης ανάμεσα στους λαούς ολόκληρου του κόσμου,

Συνδυάζοντας την αντίληψη για τη συμφιλίωση της περιβαλλοντικής προστασίας, της οικονομικής ανάπτυξης και του αγώνα κατά της φτώχειας με βιώσιμο τρόπο, όπως διατυπώθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη (Ο.Η.Ε.) το 1992 στη «Διάσκεψη για την προστασία του πλανήτη» που πραγματοποιήθηκε στο Ρίο ντε Τζανέιρο και αποτυπώθηκε στην AGENDA 21, η οποία υιοθετήθηκε για το σκοπό αυτό,

Λαμβάνοντας υπόψη την ταχεία και διαρκή ανάπτυξη, στο παρελθόν αλλά και την προβλεπόμενη, της τουριστικής δραστηριότητας σε ότι αφορά στην αναψυχή, στις επαγγελματικές δραστηριότητες, στον πολιτισμό, στους θρησκευτικούς και θεραπευτικούς σκοπούς καθώς και τις ισχυρές επιδράσεις της -θετικές και αρνητικές- στο περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία τόσο των χωρών προέλευσης και των χωρών υποδοχής, στις τοπικές κοινωνίες και τους γηγενείς λαούς, όσο και στις διεθνείς σχέσεις και το εμπόριο,

Στοχεύοντας στην προώθηση ενός υπεύθυνου, βιώσιμου και παγκοσμίως προσιτού τουρισμού, στο πλαίσιο του δικαιώματος όλων των ανθρώπων να διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους για αναψυχή ή ταξίδια, με σεβασμό στις κοινωνικές επιλογές όλων των λαών,

Αλλά πεπεισμένοι ότι, η παγκόσμια τουριστική βιομηχανία, ως σύνολο, έχει πολλά να κερδίσει, αναπτυσσόμενη σε ένα περιβάλλον που ευνοεί την οικονομία της αγοράς, την ιδιωτική πρωτοβουλία και το ελεύθερο

εμπόριο και υπηρετεί τη μεγιστοποίηση των ευεργετικών επιδράσεων για τη δημιουργία πλούτου και θέσεων απασχόλησης,

Επίσης, σταθερά πεπεισμένοι ότι, υπό τον όρο πως ένας αριθμός αρχών και ένας συγκεκριμένος αριθμός κανόνων τηρείται, ο αξιόπιστος και βιώσιμος τουρισμός είναι συμβατός με την αυξανόμενη φιλελευθεροποίηση των συνθηκών που διέπουν τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών, υπό την αιγίδα των οποίων λειτουργούν οι επιχειρήσεις του τομέα αυτού και ότι, στον τομέα αυτό είναι δυνατό να συνδυαστούν η οικονομία με την οικολογία, το περιβάλλον με την ανάπτυξη, το απελευθερωμένο διεθνές εμπόριο με την προστασία των κοινωνικών και πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων,

Θεωρώντας ότι, με μία τέτοια προσέγγιση, όλοι οι φορείς για την τουριστική ανάπτυξη -εθνικές, περιφερειακές και τοπικές διοικητικές αρχές, επιχειρήσεις, επαγγελματικές ενώσεις, εργαζόμενοι, μη κυβερνητικές οργανώσεις και μεμονωμένοι φορείς που εντάσσονται στην τουριστική βιομηχανία, όπως επίσης οι φιλοξενούσες κοινότητες, τα Μ.Μ.Ε. και οι ίδιοι οι τουρίστες- έχουν διαφορετικές αλλά αλληλοεξαρτώμενες ευθύνες για την ατομική και κοινωνική ανάπτυξη του τουρισμού και ότι, η καταγραφή των δικαιωμάτων και των καθηκόντων του κάθε ενός θα συμβάλει στην επίτευξη αυτού του στόχου,

Δεσμευμένοι, σε συνδυασμό με τους στόχους που επιδιώχθηκαν από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού μετά την υιοθέτηση της απόφασης 364 (ΧΙΙ) κατά τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης το 1997 (Κωνσταντινούπολη), να προωθήσουμε τη γνήσια συνεργασία μεταξύ των δημοσίων και των ιδιωτικών φορέων στην τουριστική ανάπτυξη και επιθυμώντας να δούμε αυτού του είδους τη συνεργασία να επεκτείνεται, με έναν ανοικτό και ισορροπημένο τρόπο και στις σχέσεις μεταξύ των χωρών που αποστέλλουν και δέχονται τουρίστες και των αντίστοιχων τουριστικών τους βιομηχανιών,

Βασιζόμενοι στις Διακηρύξεις της Μανίλα του 1980 για τον Παγκόσμιο Τουρισμό και του 1997 για τις Κοινωνικές Επιπτώσεις του Τουρισμού, καθώς και στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων για τον Τουρισμό και τον Τουριστικό Κώδικα, που υιοθετήθηκαν στη Σόφια το 1985 υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού,

Αλλά πιστεύοντας ότι, αυτά τα επίσημα κείμενα θα πρέπει να συμπληρωθούν με μία σειρά από αλληλοεξαρτώμενες αρχές για την ερμηνεία και την εφαρμογή τους, στις οποίες οι φορείς της τουριστικής ανάπτυξης πρέπει να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους, στην αυγή του 21^{ου} αιώνα,

Χρησιμοποιώντας, για τους σκοπούς αυτού του επίσημου κειμένου, τους ορισμούς και τις κατηγοριοποιήσεις που ισχύουν για τα ταξίδια και ειδικότερα τους όρους «επισκέπτης», «τουρίστας» και «τουρισμός», όπως υιοθετήθηκαν από τη Διεθνή Διάσκεψη της Οττάβα, που

πραγματοποιήθηκε από τις 24 έως τις 28 Ιουνίου 1991 και εγκρίθηκαν το 1993 από την Στατιστική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), κατά της διάρκεια της 27^{ης} συνόδου της,

Αναφερόμενοι, ιδιαίτερα, στα ακόλουθα κείμενα:

- Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της 10^{ης} Δεκεμβρίου 1948,
- Διεθνής Συμφωνία για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, της 16^{ης} Δεκεμβρίου 1966,
- Διεθνής Συμφωνία για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα, της 16^{ης} Δεκεμβρίου 1966,
- Σύμβαση της Βαρσοβίας για τις αερομεταφορές, της 12^{ης} Οκτωβρίου 1929,
- Σύμβαση του Σικάγο για τη Διεθνή Πολιτική Αεροπορία, της 7^{ης} Δεκεμβρίου 1944 και οι Συμβάσεις του Τόκιο, της Χάγης και του Μόντρεαλ για το ίδιο θέμα,
- Σύμβαση για τις Τελωνειακές Διευκολύνσεις στον Τουρισμό, της 4^{ης} Ιουλίου 1954 και το σχετικό Πρωτόκολλο,
- Σύμβαση για την Προστασία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Περιβαλλοντικής Κληρονομιάς, της 23^{ης} Νοεμβρίου 1973,
- Διακήρυξη της Μανίλα για τον Παγκόσμιο Τουρισμό, της 10^{ης} Οκτωβρίου 1980,
- Απόφαση της 6^{ης} Γενικής Συνέλευσης του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (Σόφια), με την οποία υιοθετήθηκαν η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων για τον Τουρισμό και ο Τουριστικός Κώδικας, στις 26 Σεπτεμβρίου 1985,
- Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, της 26^{ης} Ιανουαρίου 1990,
- Απόφαση της 9^{ης} Γενικής Συνέλευσης του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (Μπουένος Άϊρες) που αφορά ιδιαίτερα τις ταξιδιωτικές διευκολύνσεις και την ασφάλεια των τουριστών, της 4^{ης} Οκτωβρίου 1991,
- Διακήρυξη του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, της 13^{ης} Ιουνίου 1992,
- Συμφωνία για το εμπόριο υπηρεσιών, της 15^{ης} Απριλίου 1994,

- Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα, της 6^{ης} Ιανουαρίου 1995,
- Απόφαση της 11^{ης} Γενικής Συνέλευσης του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (Κάϊρο) για την πρόληψη του οργανωμένου σεξουαλικού τουρισμού, της 22ας Οκτωβρίου 1995,
- Διακήρυξη της Στοκχόλμης, της 28^{ης} Αυγούστου 1996, ενάντια στην Εμπορική Σεξουαλική Εκμετάλλευση των Παιδιών,
- Διακήρυξη της Μανίλα για τις Κοινωνικές Επιπτώσεις του Τουρισμού, της 22ας Μαΐου 1997,
- Συμβάσεις και υποδείξεις, που έχουν υιοθετηθεί από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας σχετικά με τις συλλογικές συμβάσεις, την απαγόρευση της καταναγκαστικής και της παιδικής εργασίας, την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γηγενών πληθυσμών, την ίση μεταχείριση και την έλλειψη διακρίσεων στο χώρο εργασίας,

επιβεβαιώνουμε το δικαίωμα στο τουρισμό και την ελευθερία των τουριστικών μετακινήσεων,

δηλώνουμε τη θέλησή μας να προωθήσουμε μία δίκαιη, υπεύθυνη και βιώσιμη παγκόσμια τουριστική τάξη πραγμάτων, της οποίας τα οφέλη θα μοιραστούν σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, στο πλαίσιο μιας ανοικτής και φιλελεύθερης διεθνούς οικονομίας, και

για τον σκοπό αυτό, υιοθετούμε επίσημα τις αρχές του Παγκοσμίου Κώδικα Ηθικών Αρχών για τον Τουρισμό.

ΑΡΧΕΣ

1

Η συμβολή του τουρισμού στην αμοιβαία κατανόηση και τον σεβασμό ανάμεσα στους λαούς και τις κοινωνίες

1. Η κατανόηση και η προώθηση των κοινών ηθικών αξιών της ανθρωπότητας, υπό το πρίσμα της ανεκτικότητας και του σεβασμού για τις διαφορές στις θρησκευτικές, φιλοσοφικές και ηθικές πεποιθήσεις, αποτελούν ταυτόχρονα τις βάσεις και τις συνέπειες του υπεύθυνου τουρισμού. Οι κύριοι φορείς της τουριστικής ανάπτυξης αλλά και οι ίδιοι οι τουρίστες πρέπει να τηρούν τις κοινωνικές και πολιτιστικές παραδόσεις και πρακτικές όλων των λαών, συμπεριλαμβανομένων των μειονοτήτων και των γηγενών πληθυσμών, και να αναγνωρίζουν την αξία τους.

2. Οι τουριστικές δραστηριότητες πρέπει να βρίσκονται σε αρμονία με τα χαρακτηριστικά και τις παραδόσεις των περιοχών και των χωρών υποδοχής και να σέβονται τους νόμους, τις πρακτικές και τα έθιμά τους.

3. Οι κοινότητες υποδοχής από τη μία πλευρά και οι τοπικοί επιχειρηματίες από την άλλη, πρέπει να εξοικειώνονται και να σέβονται τους τουρίστες που τους επισκέπτονται αλλά και να πληροφορούνται για τον τρόπο ζωής, τις προτιμήσεις και τις προσδοκίες τους. Η εκπαίδευση και η εξάσκηση που αποκτούν οι επαγγελματίες, συμβάλλουν σε μία φιλόξενη υποδοχή.

4. Αποτελεί καθήκον των δημοσίων Αρχών να παρέχουν προστασία στους τουρίστες και τους επισκέπτες καθώς επίσης και τα υπάρχοντά τους. Πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην ασφάλεια των ξένων τουριστών εξαιτίας της ιδιαίτερα ευάλωτης θέσης στην οποία μπορεί να βρίσκονται. Πρέπει να διευκολύνουν την εγκατάσταση ειδικών μέσων στους τομείς της πληροφόρησης, της πρόληψης, της ασφάλειας, της ασφαλιστικής κάλυψης και βοήθειας που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Ενδεχόμενες απόπειρες, επιθέσεις, απαγωγές ή απειλές εναντίον των τουριστών ή των εργαζομένων στην τουριστική βιομηχανία, καθώς επίσης η εσκεμμένη καταστροφή τουριστικών εγκαταστάσεων ή στοιχείων της πολιτιστικής ή φυσικής κληρονομιάς, θα πρέπει να καταδικάζονται και να τιμωρούνται αυστηρά σύμφωνα με τους αντίστοιχους εθνικούς νόμους τους.

5. Όταν ταξιδεύουν, οι τουρίστες και οι επισκέπτες θα πρέπει να μην διαπράττουν εγκληματικές πράξεις ή κάθε πράξη που θεωρείται εγκληματική από τους νόμους της χώρας που επισκέπτονται και να απέχουν από κάθε συμπεριφορά που μπορεί να θεωρηθεί ως προσβλητική ή τραυματική από τους τοπικούς πληθυσμούς ή πιθανόν να προξενεί ζημιές στο τοπικό περιβάλλον. Πρέπει να απέχουν από κάθε διακίνηση παράνομων ναρκωτικών, όπλων, αρχαιολογικών ευρημάτων, προστατευόμενων ειδών και προϊόντων, όπως επίσης και ουσιών που είναι επικίνδυνες ή απαγορευμένες από τους εθνικούς κανονισμούς.

6. Οι τουρίστες και οι επισκέπτες έχουν την ευθύνη να εξοικειώνονται, ακόμη και πριν από την αναχώρησή τους, με τις ιδιαιτερότητες των χωρών που ετοιμάζονται να επισκεφθούν. Θα πρέπει να είναι σε γνώση των κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια που συνδέονται με κάθε ταξίδι εκτός του οικείου περιβάλλοντός τους και να συμπεριφέρονται με τρόπο τέτοιο ώστε να ελαχιστοποιούν τους κινδύνους αυτούς.

2

Ο τουρισμός ως ένα όχημα για την ατομική και τη συλλογική ολοκλήρωση

1. Ο τουρισμός, η δραστηριότητα που συνδέεται πιο συχνά με την ξεκούραση και τη χαλάρωση, τον αθλητισμό και την πρόσβαση στον πολιτισμό και τη φύση, πρέπει να προγραμματίζεται και να υλοποιείται ως ένα προνομιακό μέσο για την ατομική και συλλογική ολοκλήρωση. Όταν εφαρμόζεται με ανοικτό πνεύμα αποτελεί ένα αναντικατάστατο παράγοντα αυτομόρφωσης, αμοιβαίας ανεκτικότητας και κατανόησης των θεμιτών διαφορών ανάμεσα στους λαούς και τους πολιτισμούς, αλλά επίσης και της διαφορετικότητάς τους.
2. Οι τουριστικές δραστηριότητες θα πρέπει να σέβονται την ισότητα ανδρών και γυναικών. Θα πρέπει να προωθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και ιδιαίτερα, τα ατομικά δικαιώματα των πλέον ευπαθών ομάδων, όπως είναι τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι εθνικές μειονότητες και οι γηγενείς πληθυσμοί.
3. Η εκμετάλλευση των ανθρώπων σε οποιαδήποτε μορφή, κυρίως σεξουαλική, ειδικότερα όταν ασκείται στα παιδιά, συγκρούεται με τους θεμελιώδεις στόχους του τουρισμού και αποτελεί την άρνηση της έννοιας του τουρισμού. Ως τέτοια, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, πρέπει ενεργητικά να καταπολεμηθεί με τη συνεργασία όλων των εμπλεκομένων κρατών και να τιμωρηθεί, χωρίς παραχωρήσεις, από τις εθνικές νομοθεσίες τόσο των χωρών υποδοχής όσο και των χωρών από τις οποίες προέρχονται αυτοί που διαπράττουν τις πράξεις, ακόμα και αν αυτές έχουν διαπραχθεί στο εξωτερικό.
4. Τα ταξίδια με σκοπό τις θρησκευτικές, θεραπευτικές, εκπαιδευτικές και πολιτιστικές ή γλωσσικές ανταλλαγές, αποτελούν ιδιαίτερα επωφελείς μορφές τουρισμού, που αξίζουν ενθάρρυνσης.
5. Η ανάδειξη, στα εκπαιδευτικά προγράμματα, της αξίας των τουριστικών ανταλλαγών, των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών οφελών τους, αλλά επίσης και των κινδύνων που ενυπάρχουν, θα πρέπει να ενθαρρύνεται.

3

Τουρισμός, ένας παράγοντας για βιώσιμη ανάπτυξη

1. Όλοι οι φορείς της τουριστικής ανάπτυξης πρέπει να προασπίζουν το φυσικό περιβάλλον, με σκοπό την επίτευξη μίας υγιούς, συνεχούς και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης που θα αποβλέπει στην ικανοποίηση με δίκαιο τρόπο των αναγκών και των φιλοδοξιών της παρούσας και των μελλοντικών γενεών.

2. Όλες οι μορφές τουριστικής ανάπτυξης που συντελούν στη διάσωση σπάνιων και πολύτιμων πόρων και ειδικότερα του νερού και της ενέργειας και στην αποφυγή όσο είναι δυνατόν άσκοπης σπατάλης, πρέπει να έχουν προτεραιότητα και να ενθαρρύνονται από τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες αρχές.

3. Η διασπορά σε χρόνο και χώρο του ρεύματος των τουριστών και των επισκεπτών, ειδικότερα εκείνου που προέρχεται από τις άδειες των μισθωτών και τις σχολικές διακοπές, σε μία πιο ισορροπημένη κατανομή του χρόνου διακοπών πρέπει να επιδιωχθεί, ούτως ώστε να μειωθεί η επιβάρυνση του περιβάλλοντος από την τουριστική δραστηριότητα και να μεγιστοποιηθούν οι θετικές επιδράσεις της στην τουριστική βιομηχανία και την τοπική οικονομία.

4. Η τουριστική υποδομή πρέπει να σχεδιαστεί και οι τουριστικές δραστηριότητες να προγραμματισθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να προστατεύεται η φυσική κληρονομιά, που αποτελείται από οικοσυστήματα και βιοποικιλότητες και να προφυλάσσονται τα είδη της άγριας ζωής που κινδυνεύουν. Οι φορείς της τουριστικής ανάπτυξης, κυρίως οι επαγγελματίες, θα πρέπει να συμφωνήσουν στην καθιέρωση ορίων ή περιορισμών στις δραστηριότητές τους όταν αυτές πραγματοποιούνται σε ιδιαίτερα ευαίσθητες περιοχές: έρημο, πολικές ή ορεινές περιφέρειες, παράκτιες περιοχές, τροπικά δάση ή υγροτόπους που μπορούν να δημιουργήσουν φυσικά αποθέματα ή προστατευόμενες περιοχές.

5. Ο τουρισμός στη φύση και ο οικοτουρισμός αναγνωρίζονται ως σημαντικοί συντελεστές για τον εμπλουτισμό και την αναβάθμιση του επιπέδου του τουρισμού, υπό τον όρο να σέβονται τη φυσική κληρονομιά και τους τοπικούς πληθυσμούς και να βρίσκονται σε αρμονία με τη φέρουσα ικανότητα των τοπίων.

4

Τουρισμός, ένας χρήστης της πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας και ένας συντελεστής για την αναβάθμισή της

1. Οι τουριστικοί πόροι ανήκουν στην κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας. Οι κοινότητες στον οποίον τις περιοχές αυτοί βρίσκονται, έχουν ειδικά δικαιώματα και υποχρεώσεις απέναντί τους.

2. Οι τουριστικές πολιτικές και δραστηριότητες πρέπει να υλοποιούνται με σεβασμό στην καλλιτεχνική, αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά, την οποία πρέπει να προστατεύουν και να κληροδοτούν στις

επόμενες γενιές. Ειδική φροντίδα πρέπει να αφιερωθεί στην προστασία και αναβάθμιση των μνημείων, ιερών προσκυνημάτων και μουσείων, καθώς επίσης και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων οι οποίοι πρέπει να είναι απόλυτα ελεύθεροι σε τουριστικές επισκέψεις. Ενθάρρυνση πρέπει να δοθεί στη δημόσια πρόσβαση σε ιδιωτικές πολιτιστικές ιδιοκτησίες και μνημεία, με σεβασμό στα δικαιώματα των ιδιοκτητών τους, όπως επίσης και σε θρησκευτικά κτίρια με την επιφύλαξη των συνήθων αναγκών λατρείας.

3. Οι οικονομικοί πόροι που προέρχονται από τις επισκέψεις σε πολιτιστικούς χώρους και μνημεία πρέπει, τουλάχιστον εν μέρει, να χρησιμοποιούνται για τη συντήρηση, προστασία, ανάπτυξη και τον εξωραϊσμό αυτής της κληρονομιάς.

4. Η τουριστική δραστηριότητα πρέπει να είναι σχεδιασμένη με τρόπο τέτοιο ώστε να επιτρέπει στα παραδοσιακά πολιτιστικά προϊόντα, χειροτεχνήματα και λαογραφικά προϊόντα να επιβιώνουν και να ακμάζουν και όχι να εκφυλίζονται και να τυποποιούνται.

5

Τουρισμός, μια επωφελής δραστηριότητα για τις χώρες και τις κοινότητες υποδοχής

1. Οι τοπικοί πληθυσμοί πρέπει να απασχολούνται στις τουριστικές δραστηριότητες και να μετέχουν κατά τρόπο δίκαιο στα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη που αυτές παράγουν και ειδικότερα στις άμεσες και έμμεσες θέσεις εργασίας που προκύπτουν από αυτές.

2. Οι τουριστικές πολιτικές πρέπει να εφαρμόζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να συμβάλλουν στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των πληθυσμών στις περιοχές τουριστικού προορισμού και να ικανοποιούν τις ανάγκες τους. Ο σχεδιασμός, η αρχιτεκτονική προσέγγιση και η λειτουργία των τουριστικών εγκαταστάσεων και καταλυμάτων πρέπει να στοχεύουν στην ενσωμάτωσή τους, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, στον τοπικό οικονομικό και κοινωνικό ιστό. Εκεί που τα προσόντα είναι ίσα, προτεραιότητα πρέπει να δίνεται στο τοπικό ανθρώπινο δυναμικό.

3. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε ειδικά προβλήματα των παραθαλάσσιων περιοχών και των νησιών, καθώς επίσης σε ευαίσθητες αγροτικές περιοχές ή ορεινούς όγκους, για τις οποίες ο τουρισμός συχνά αντιπροσωπεύει μία σπάνια ευκαιρία για ανάπτυξη, δεδομένης της παρακμής των παραδοσιακών οικονομικών δραστηριοτήτων.

4. Οι επαγγελματίες του τουριστικού τομέα και ειδικότερα οι επενδυτές, με βάση τις ρυθμίσεις που έχουν τεθεί από τις δημόσιες αρχές, θα πρέπει να πραγματοποιούν μελέτες για τις επιπτώσεις των αναπτυξιακών προγραμμάτων τους στο περιβάλλον και τα φυσικά τοπία. Θα πρέπει,

επίσης, να παρέχουν πληροφορίες με τη μεγαλύτερη διαφάνεια και αντικειμενικότητα, για τα μελλοντικά τους σχέδια και τον προβλεπόμενο αντίκτυπο τους και να βρίσκονται σε διάλογο για το περιεχόμενό τους, με τούς ενδιαφερόμενους πληθυσμούς.

6

Υποχρεώσεις των φορέων του τουρισμού στην τουριστική ανάπτυξη

1. Οι επαγγελματίες του τουριστικού τομέα έχουν την υποχρέωση να παρέχουν στους τουρίστες αντικειμενικές και ειλικρινείς πληροφορίες για τους προορισμούς και τις συνθήκες ταξιδιού, φιλοξενίας και παραμονής. Θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι, οι συμβατικές ρήτρες που προτείνονται στους πελάτες τους γίνονται εύκολα κατανοητές σε ότι αφορά στη φύση, στις τιμές και στην ποιότητα των υπηρεσιών που δεσμεύονται να παράσχουν, όπως επίσης και τις οικονομικές αποζημιώσεις που θα αποδίδονται στην περίπτωση μονομερούς καταστρατήγησης των όρων του συμβολαίου από την πλευρά τους.

2. Οι επαγγελματίες του τουριστικού τομέα, σε ότι εξαρτάται από αυτούς, πρέπει να δείχνουν ενδιαφέρον, σε συνεργασία με τις δημόσιες αρχές, για την προστασία και την ασφάλεια, την πρόληψη ατυχημάτων, την προστασία της υγείας και την ασφάλεια των τροφών αυτών που αναζητούν τις υπηρεσίες τους. Ομοίως, θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων ασφάλισης και βοήθειας. Θα πρέπει να αποδέχονται τις υποχρεώσεις τους για υποβολή δήλωσης στις ασφαλιστικές εταιρείες, όπως περιγράφονται στους εθνικούς κανονισμούς και να πληρώνουν δίκαιες αποζημιώσεις, στην περίπτωση αδυναμίας να τηρήσουν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους.

3. Οι επαγγελματίες του τουριστικού τομέα, όσο εξαρτάται από αυτούς, πρέπει να συμβάλλουν στην πολιτιστική και πνευματική ολοκλήρωση των τουριστών και να τους επιτρέπουν, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους, να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα.

4. Οι δημόσιες αρχές από τα κράτη προέλευσης και τις χώρες προορισμού, σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους επαγγελματίες και τις ενώσεις τους, θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι, υπάρχουν οι απαραίτητοι μηχανισμοί για τον επαναπατρισμό των τουριστών στην περίπτωση χρεοκοπίας της επιχείρησης που οργάνωσε το ταξίδι τους.

5. Οι κυβερνήσεις έχουν το δικαίωμα -και το καθήκον- ειδικότερα σε περιόδους κρίσεων, να πληροφορούν τους πολίτες τους για τις δύσκολες συνθήκες ή ακόμα και τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους στο εξωτερικό. Παρόλα αυτά, αποτελεί ευθύνη τους να δημοσιοποιούν αυτές τις πληροφορίες χωρίς να θίγουν, με άδικο ή υπερβολικό τρόπο, τη τουριστική βιομηχανία των

χωρών υποδοχής και τα συμφέροντα των επιχειρηματιών τους. Για το λόγο αυτό, το περιεχόμενο των ταξιδιωτικών οδηγιών πρέπει να συζητείται προηγουμένως με τις αρχές των χωρών υποδοχής και τους επαγγελματίες του τουριστικού τομέα. Οι προτεινόμενες συστάσεις πρέπει να είναι απολύτως αντίστοιχες της σοβαρότητας των καταστάσεων που συναντώνται και να ορίζουν επακριβώς τις γεωγραφικές περιοχές όπου επικρατεί καθεστώς ανασφάλειας. Τέτοιες οδηγίες πρέπει να μετριάζονται ή να ακυρώνονται μόλις η επιστροφή στην ομαλότητα το επιτρέπει.

6. Ο Τύπος και ειδικότερα ο εξειδικευμένος τουριστικός Τύπος και τα άλλα Μ.Μ.Ε., συμπεριλαμβανομένων και των σύγχρονων μέσων ηλεκτρονικής επικοινωνίας, θα πρέπει να δημοσιοποιούν ειλικρινείς και ισορροπημένες πληροφορίες για γεγονότα και καταστάσεις που μπορούν να επηρεάσουν την τουριστική κίνηση. Θα πρέπει, επίσης, να παρέχουν ακριβείς και αξιόπιστες πληροφορίες στους καταναλωτές των τουριστικών υπηρεσιών. Οι νέες τεχνολογίες στην επικοινωνία και το ηλεκτρονικό εμπόριο πρέπει να αναπτυχθούν και να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό. Στην περίπτωση των Μ.Μ.Ε. δεν θα πρέπει, με κανένα τρόπο, να προωθούν τον σεξουαλικό τουρισμό.

7

Δικαίωμα στον τουρισμό

1. Η προοπτική της άμεσης και της προσωπικής πρόσβασης στην ανακάλυψη και την απόλαυση των τουριστικών πόρων του πλανήτη, συνιστά ένα δικαίωμα ισότιμα ανοικτό για όλους τους κατοίκους του κόσμου. Η συνεχώς αυξανόμενη συμμετοχή στον εθνικό και διεθνή τουρισμό, θα πρέπει να θεωρείται ως μία από τις καλύτερες δυνατές εκφράσεις μίας σταθερής αύξησης του ελεύθερου χρόνου και δεν πρέπει να μπαίνουν εμπόδια σε αυτό.

2. Το οικουμενικό δικαίωμα στον τουρισμό πρέπει να θεωρείται ως φυσική συνέπεια του δικαιώματος για ξεκούραση και αναψυχή, συμπεριλαμβανομένου του εύλογου περιορισμού των ωρών εργασίας και των αμειβομένων περιοδικών διακοπών, όπως τις εγγυάται το άρθρο 24 της *Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων* και το άρθρο 7.δ της *Διεθνούς Συμφωνίας για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα*.

3. Ο κοινωνικός τουρισμός και ειδικότερα ο ομαδικός τουρισμός που διευκολύνει την ευρύτετη πρόσβαση στην ξεκούραση, τα ταξίδια και τις διακοπές, πρέπει να αναπτυχθεί με την υποστήριξη των δημοσίων αρχών.

4. Ο οικογενειακός, νεανικός, φοιτητικός τουρισμός, ο τουρισμός της 3^{ης} ηλικίας, όπως επίσης ο τουρισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να ενθαρρύνεται και να διευκολύνεται.

8

Η ελευθερία της τουριστικής διακίνησης

1. Οι τουρίστες και οι επισκέπτες πρέπει να επωφελούνται, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες, από την ελευθερία των μετακινήσεων εντός των χωρών τους και από το ένα κράτος στο άλλο, σε συμφωνία με το άρθρο 13 της *Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*. Θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε σημεία διαμετακόμισης (transit) και παραμονής, καθώς επίσης σε τουριστικούς και πολιτιστικούς χώρους χωρίς να υπόκεινται σε υπερβολικές διατυπώσεις ή διακρίσεις.

2. Οι τουρίστες και οι επισκέπτες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε όλες τις διαθέσιμες μορφές επικοινωνίας, εσωτερικής ή εξωτερικής. Πρέπει να επωφελούνται από την πρόθυμη και εύκολη πρόσβαση στις τοπικές διοικητικές, νομικές και υγειονομικές υπηρεσίες. Θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να επικοινωνούν με τις προξενικές αρχές των χωρών προέλευσής τους, σύμφωνα με τις διπλωματικές συμφωνίες που ισχύουν.

3. Οι τουρίστες και οι επισκέπτες θα πρέπει να έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους πολίτες των χωρών που επισκέπτονται, σε ότι αφορά στο απόρρητο των προσωπικών δεδομένων και των πληροφοριών που τους αφορούν, ειδικά όταν αυτά είναι αποθηκευμένα σε ηλεκτρονική μορφή.

4. Οι διοικητικές διαδικασίες που συνδέονται με τη διέλευση συνόρων, είτε εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών, είτε προκύπτουν από διεθνείς συμφωνίες, όπως είναι το θέμα της βίζας ή οι υγειονομικές και τελωνειακές διατυπώσεις, πρέπει να προσαρμόζονται, όσο είναι δυνατόν, ώστε να διευκολύνουν στο μέγιστο βαθμό την ελευθερία των ταξιδιών και την ευρύτετη πρόσβαση στον διεθνή τουρισμό. Συμφωνίες ανάμεσα σε ομάδες χωρών για την εναρμόνιση και την απλοποίηση αυτών των διαδικασιών θα πρέπει να ενθαρρύνονται. Ειδικοί δασμοί και φόροι που επιβαρύνουν την τουριστική βιομηχανία και υπονομεύουν την ανταγωνιστικότητά της, πρέπει σταδιακά να εξαλειφθούν ή να διορθωθούν.

5. Στο βαθμό που η οικονομική κατάσταση των χωρών από τις οποίες προέρχονται το επιτρέπει, οι ταξιδιώτες πρέπει να έχουν πρόσβαση στη χορήγηση μετατρέψιμου συναλλάγματος που απαιτείται για τα ταξίδια τους.

9

Δικαιώματα των εργαζομένων και των επιχειρηματιών στην τουριστική βιομηχανία

1. Τα θεμελιώδη δικαιώματα των μισθωτών και των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων στην τουριστική βιομηχανία και τις συναφείς δραστηριότητες, πρέπει να διασφαλίζονται υπό την εποπτεία των εθνικών και τοπικών διοικητικών αρχών, τόσο των χωρών προέλευσης όσο και των χωρών υποδοχής με ειδική φροντίδα, δεδομένων των ειδικών περιορισμών που συνδέονται, ειδικότερα, με την εποχικότητα της δραστηριότητας τους, την παγκόσμια διάσταση της βιομηχανίας τους και την ευελιξία που συχνά απαιτείται από αυτούς λόγω της φύσης της εργασίας τους.

2. Οι μισθωτοί και οι αυτοαπασχολούμενοι εργαζόμενοι στην τουριστική βιομηχανία και τις συναφείς δραστηριότητες έχουν το δικαίωμα και το καθήκον να αποκτήσουν κατάλληλη αρχική και συνεχή εκπαίδευση. Θα πρέπει να έχουν επαρκή κοινωνική προστασία. Η εργασιακή ανασφάλεια θα πρέπει να περιορίζεται, όσο είναι δυνατόν. Και ένα συγκεκριμένο καθεστώς, με ειδική αναφορά στην κοινωνική πρόνοια, θα πρέπει να προσφέρεται στους εργαζομένους που απασχολούνται εποχικά στον τομέα.

3. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφόσον διαθέτει τις ικανότητες και τα προσόντα, πρέπει να έχει το δικαίωμα να αναπτύξει επαγγελματική δραστηριότητα στο χώρο του τουρισμού, στο πλαίσιο των ισχυόντων εθνικών νόμων. Οι επιχειρηματίες και οι επενδυτές -ειδικά στο χώρο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων- πρέπει να δικαιούνται την ελεύθερη πρόσβαση στον τουριστικό τομέα με ελάχιστους νομικούς ή διοικητικούς περιορισμούς.

4. Η ανταλλαγές εμπειριών που προσφέρονται στα στελέχη και τους εργαζόμενους, είτε είναι μισθωτοί είτε όχι, από διαφορετικές χώρες, συμβάλλει στην εμπέδωση της ανάπτυξης της παγκόσμιας τουριστικής βιομηχανίας. Αυτές οι κινήσεις πρέπει να διευκολύνονται, όσο είναι δυνατόν, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς νόμους και τις διεθνείς συμβάσεις.

5. Ως ένας αναντικατάστατος παράγοντας αλληλεγγύης στην ανάπτυξη και τη δυναμική διεύρυνση των διεθνών ανταλλαγών, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις στον τομέα της τουριστικής βιομηχανίας, δεν θα πρέπει να εκμεταλλεύονται τη δεσπόζουσα θέση που, ορισμένες φορές, κατέχουν. Θα πρέπει να αποφεύγουν να εξελίσσονται σε οχήματα πολιτιστικών και κοινωνικών προτύπων που τεχνητά επιβάλλονται στις κοινότητες υποδοχής. Με αντάλλαγμα την ελευθερία τους να επενδύουν και να συναλλάσσονται, η οποία πρέπει να είναι πλήρως αναγνωρισμένη, θα πρέπει να συμμετέχουν στην τοπική ανάπτυξη, αποφεύγοντας μέσω του

υπερβολικού επαναπατρισμού των κερδών τους ή των υποχρεωτικών εισαγωγών τους, τη μείωση της συνεισφοράς τους στις οικονομίες, στις οποίες είναι εγκατεστημένες.

6. Η συνεργασία και η εγκαθίδρυση ισορροπημένων σχέσεων μεταξύ επιχειρήσεων από χώρες προέλευσης και χώρες υποδοχής, συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού και στην δίκαιη κατανομή των οφελών από την ανάπτυξή του.

10

Εφαρμογή των αρχών του Παγκόσμιου Κώδικα Ηθικών Αρχών για τον Τουρισμό

1. Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς στην τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να συνεργάζονται για την εφαρμογή αυτών των αρχών και να επιβλέπουν την αποτελεσματική υλοποίησή τους.
2. Οι φορείς της τουριστικής ανάπτυξης πρέπει να αναγνωρίζουν το ρόλο των διεθνών οργανισμών, ανάμεσα στους οποίους ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού κατέχει την πρώτη θέση και των μη κυβερνητικών οργανώσεων με αρμοδιότητα στον τομέα της προώθησης και ανάπτυξης του τουρισμού, της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του περιβάλλοντος ή της υγείας, με τον οφειλόμενο σεβασμό στις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου.
3. Οι ίδιοι φορείς οφείλουν να εκδηλώνουν την πρόθεσή τους να παραπέμπουν για διακανονισμό οποιεσδήποτε διαφορές τους που αφορούν στην εφαρμογή ή την ερμηνεία του Παγκόσμιου Κώδικα Ηθικών Αρχών για τον Τουρισμό, σε ένα αμερόληπτο τρίτο φορέα, γνωστό ως Παγκόσμια Επιτροπή για τις Τουριστικές Ηθικές Αρχές.